

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ SISÄINEN TARKASTUS 2021

Tuet ja hyvitykset ravitsemisyrietyksille

Tarkastusraportti 7.7.2021

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu
1. TOIMEKSIANNON KUVAUS JA TAVOITTEET	3
2. YHTEENVETO	5
3. TARKASTUKSEN YKSITYISKOHTAISET HAVAINNOT	7
3.1. Yleistiedot tarkastuskohteesta	8
3.2. Lainsäädäntö sekä ohjaus ja raportointi	9
3.3. Hyvitys toiminnan rajoittamisesta - joukkomaksatus	13
3.4. Hyvitys toiminnan rajoittamisesta - hakemukset	17
3.5. Uudelleentyöllistämisen tuki	21
3.6. Rahoitusjärjestelmän ja poikkeustilanteisiin varautuminen	27

1. TOIMEKSIANNON KUVAUS JA TAVOITTEET (1/2)

1. TARKASTUKSEN KOHDE

Tarkastuksen kohteena oli hyvitys toiminnan rajoittamisesta (myöhemmin hyvitys) ja tuki uudelleentyöllistämiseen koronaviruksen aiheuttamassa poikkeustilanteessa. Tarkastus oli osa TEM:n hallinnonalalle kuuluvien koronaviruksen aiheuttaman poikkeustilanteeseen kohdistettujen avustusten, hyvitysten ja tukien tarkastuksia.

Hyvitys perustettiin ravitsemisliikkeiden tukemiseksi liiketoiminnan rajoitusten vuoksi. Hyvitystä maksettiin joukkomaksatuksena 6.649 yritykselle yhteensä 72.2 MEUR (palautukset huomioitu) sekä hakemusperusteisesti 1.230 yritykselle yhteensä 25.2 MEUR.

Uudelleentyöllistämisen tuen tarkoituksena oli edesauttaa uusien ja lomautettujen työntekijöiden työllistämistä. Tukea maksettiin hakemusperusteisesti 2.980 yritykselle yhteensä 33.9 MEUR.

2. TAVOITTEET

Tarkastuksen tavoitteena on ollut arvioida

1. Miten ministeriön ohjaus on toiminut
2. Olivatko lainsäädäntöratkaisut toimivia ja helposti toimeenpantavissa
3. Miten joukkomaksatus on toiminut
4. Miten yhteistyö eri viranomaisten (erityisesti Verohallinto) kanssa on toiminut ml. massatietojensiirto ja joukkoajo
5. Ovatko avustuksen hakemiseen, saamiseen ja käyttöön ym. liittyvät säännöt ja ohjeet selkeät ja hyvin viestitty
6. Onko toimittu sääntöjen ja ohjeiden sekä hyvän hallintotavan mukaisesti
7. Rahoituksen käytön valvonnan toimivuutta ja riittävyttä
8. KEHA-keskuksen saaman ja antaman raportoinnin oikeellisuutta ja riittävyttä
9. Onko voitu varmistaa, että hyvitystä ovat saaneet ne ravitsemisyrietykset, jotka ovat olleet rajoitusvelvoitteen alaisia tai jotka ovat uudelleentyöllistäneet henkilöstöä
10. Miten rahoitusjärjestelmiä ja varautumista poikkeustilanteisiin tulisi kehittää.

1. TOIMEKSIANNON KUVAUS JA TAVOITTEET (2/2)

3. ARVIOINTIKRITEERIT

Arviointikriteereinä olivat:

- Laki ravitsemisyriyten uudelleen työllistämisen tukemisesta ja toiminnan rajoitusten hyvittämisestä (403/2020 sekä muutos 1200/2020)
- Valtioneuvoston asetus ravitsemisliikkeiden aukiolon väliaikaisesta rajoittamisesta tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi (173/2020)
- Komission tiedonannot koskien valtiontukitoimenpiteitä talouden tukemiseksi covid-19-epidemiassa koskeviin tilapäisiin puitteisiin sekä
- TEM:n ja KEHA-keskuksen ohjeet.

4. TARKASTUKSEN TOTEUTUSTAPA

Tarkastus toteutettiin perehtymällä rahoitusprosesseihin ja viranomais- ja hakijaohjeisiin sekä haastattelemalla TEM:n ja KEHA-keskuksen vastuullisia ja rahoitustehtäviä suorittavia henkilöitä.

Tarkastuksessa analysoitiin tarkastustavoitteiden näkökulmasta relevanttia aineistoa. Tarkastuksessa varmistettiin käsittelyn oikeellisuus tarkastamalla analyttisesti Verohallinnon TEM:lle ja KEHA-keskukselle tuottamia aineistoja sekä ajamalla ne ristiin KEHA-keskuksen käsittely-, valvonta ja kirjanpilotietoihin. Lisäksi tarkastettiin tapauskohtaisesti käsittelytiedot hyvityksen osalta 12 yrityksestä ja uudelleentyöllistämisen osalta 20 yrityksestä.

5. AIKATAULU JA RAPORTOINTI

Tarkastus toteutettiin maalis-toukokuussa 2021.

Haastateltavilla on ollut mahdollisuus kommentoida raporttiluonnosta. Saadut kommentit on otettu tässä raportissa huomioon.

2. YHTEENVETO (1/2)

1. YLEISARVOSANA TARKASTUSKOHTEESTA

Rahoitusprosessin sisäisen valvonnan tilan arvioitiin olevan toimivalla (B.) tasolla. Arvioinnissa on otettu huomioon rahoituksen järjestäminen poikkeuksellisessa tilanteessa koronaepidemian vuoksi.

2. TARKASTUSHAVAINNOT MERKITTÄVYYDEN PERUSTEELLA

A Hyvä	Toimi suunnitellusti ja tarkoituksenmukaisesti (voi sisältää kehittämisehdotuksia).	6 havaintoa
B Toimiva	Havaittiin kehittämiskohteita, jotka ovat yleisesti ratkaistavissa osana jatkuvaa toiminnan kehittämistä.	11 havaintoa
C Kehitettävä	Havaittiin keskeisiä kehittämiskohteita, jotka edellyttävät välitöntä huomioita ja erillisiä kehittämistoimia.	4 havaintoa
D Riittämätön	Toiminta ja valvonta eivät olleen hyväksyttävällä tasolla. Tilanne on vakava ja vaatii välitöntä huomiota ja korjaavia toimia johdolta.	Ei havaintoja

Tämän raportin kehittämisehdotukset on annettu siitä näkökulmasta, että rahoitusta myönnettäisiin yrityksille koronavirusta vastaavassa poikkeustilanteessa. Havaintokohtaisten suositusten lisäksi yleisiä toiminnan kehittämiseen ja äkillisten muutosten varautumiseen liittyviä suosituksia on annettu kappaleessa 3.6.

3. POSITIIVISET HAVAINNOT

Tukijärjestelmät on pyritty perustamaan siten, että tuen myöntämisperusteet ilmenevät laista (403/2020) ja sisältävät mahdollisimman vähän tarveharkintaa. Tarkastuksen perusteella tässä on pääosin onnistuttu. Hyvityksen ja uudelleentyöllistämisen tuen laskentakaavat sekä rahoitusehdot ovat olennaisilta osin selkeät.

Lainvalmistelu sekä rahoitusmenettelyiden valmistelu ovat edenneet kohtuullisessa ajassa.

Joukkomaksatus on ollut tehokas tapa kohdentaa hyvitys rajatulle yritysjoukolle. Lain voimaantulosta noin kahdessa viikossa on suurelta osin maksettu yrityksille hyvitys toiminnan rajoittamisesta.

Viranomaisyhteistyö TEM:n, KEHA-keskuksen ja Verohallinnon välillä on toiminut hyvin.

KEHA-keskus on ollut sitoutunut tehtävien hoitamiseen.

2. YHTEENVETO (2/2)

4. MERKITTÄVIMMÄT KEHITTÄMISKOHTEET

TEM:ssä ei ole selkeästi vastuutettu eri koronarahoitustuotteiden prosessien kokonaisvastuu ja -koordinaatio. Suosittelemme, että yritysten liiketoiminnan turvaamiseksi laaditaan poikkeusolojen varautumis- ja toipumissuunnitelma.

Hyvityksen laskentaperusteissa havaittiin tulkinnanvaraisuutta sen osalta saiko yritys hyvitystä joukkomaksatuksessa tai hakemuksen perusteella. Joukkomaksatuksessa on huomioitu kaikki liiketoiminta ja hakemusten käsittelyssä vain ruuan tai juoman tarjoamista ravitsemisliikkeessä, eikä välttämättä kaikkea sitä myyntiä, jota yritys on suorittanut suljetussa tilassa.

TEM:n joukkomaksatusta koskeviin päätöksiin liittyy toimivaltuuksien ja hyvitystensaajien osalta tulkinnanvaraisuutta. Suosittelemme selvittämään, että maksatus on suoritettu TEM:n osaerää ja loppuerää koskevien päätösten mukaisesti.

Hakijoiden näkökulmasta hakemusten keskimääräinen käsittelyaika on ollut pitkä. Käsittelyaikaan vaikuttaneet seikat on hyvin KEHA-keskuksen tiedossa. Resurssoinnissa ei ole kaikilta osin onnistuttu.

Tukien enimmäismäärää ja kaksinkertaisen tuen välttämistä ei ole tarkistettu hakemusten käsittelyvaiheessa. Varmistusta on tehty jälkikäteen keväällä 2021. Suosittelemme, että TEM varmistaa työn loppuun suorittamisen kaikkien eri koronatukien osalta.

KEHA-keskuksen tietojärjestelmät eivät ole kaikilta osin tukeneet tehokasta tukien käsittelyä ja maksuunpanoa. Käsittelyprosessiin on sisältynyt manuaalisia vaiheita hakemuksen käsittelyssä ja siirrettäessä tietoa maksujärjestelmään.

KEHA-keskuksen käsittelyohjeissa ei ole kaikilta osin kuvattu rahoitusehtojen valvontakeinoja.

3. YKSITYISKOHTAISET HAVAINNOT

3.1. YLEISTIEDOT TARKASTUSKOHTEESTA

	HYVITYS TOIMINNAN RAJOITTAMISESTA	UUDELLEENTYÖLLISTÄMISEN TUKI
Komission puitetuki-ohjelmat	Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 2 kohdan b kohta Komission Suomen puiteohjelman hyväksyntä: päätös (SA.57284 (2020/N)) 28.5.2020	Sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan b kohta Komission Suomen puiteohjelman hyväksyntä: päätös (SA.56995 (2020/N)) 24.4.2020
Komission tiedonannot	Komission tiedonanto C (2020) 1863, annettu 19.3.2020 Komission tiedonanto C (2020) 2215, annettu 3.4.2020 Komission tiedonanto C (2020) 1863, annettu 19.3.2020 Komission tiedonanto (2020/C 218 / 03), annettu 2.7.2020	
Laki 403/2020	Laki ravitsemisyriyten uudelleentyöllistämisen tukemisesta ja toiminnan rajoitusten hyvittämisestä, voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana (Hallituksen esitys annettu 8.5.2020)	
Asetus 418/2020	VNA ravitsemisyriyten uudelleentyöllistämisen tukemisesta ja toiminnan rajoitusten hyvittämisestä annetun lain voimaantulosta, voimaan 5.6.2020	
Laki 1200/2020	Laki ravitsemisyriyten uudelleentyöllistämisen tukemisesta ja toiminnan rajoitusten hyvittämisestä annetun lain muuttamisesta, voimaan 1.1.2021	
Asetus 173/2020	VNA ravitsemisliikkeiden aukiolon väliaikaisesta rajoittamisesta tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi, voimassa 4.4.2020 - 31.5.2020	
Rajoitusvelvoite	4.4.2020 - 31.5.2020	
Haku alkaa	5.6.2020	
Haku päättyy	31.8.2020	31.10.2020
Myöntöpäätökset	Joukkomaksatus: 6.649 kpl ja 72.2 MEUR (huomioitu palautukset 3 MEUR) Hakemusperusteiset myönteiset päätökset: 1.230 kpl ja 25.2 MEUR Lähde: Tietoalusta Mylly, tilanne 4.6.2021	Myönteiset päätökset: 2.980 kpl ja 33.9 MEUR Lähde: Tietoalusta Mylly, tilanne 4.6.2021

3.2 LAINSÄÄDÄNTÖ SEKÄ OHJAUS JA RAPORTOINTI (1/4)

Arviointiperusteita ja taustaa

Ravitsemisliikkeiden tukemiseksi on laadittu laki ravitsemisyriyten uudelleentyöllistämisen tukemisesta ja toiminnan rajoitusten hyvittämisestä (403/2020). Lain tavoitteiksi on hallituksen esityksessä (HE 67 / 2020 vp.) kirjattu, että kompensatiojärjestely on hallinnollisesti vähärasitteinen. Keskeistä on, että yrittäjä voi saada kohtuullista hyvitystä mahdollisimman viiveettä.

Uudelleentyöllistämisen tuen tavoitteena on tukea ravitsemisyriyten mahdollisuuksia työllistää työntekijöitä käynnistettäessä toimintaa uudelleen rajoitusvelvoitteen päättymisen jälkeen. Myönnettäviä tukia voitaisiin kohdentaa osana kehittämistoimintaa yritysten kiinteisiin kuluihin nykyistä enemmän. Valmistelu on lainsäädännön ja toiminnan kehittämisen näkökulmasta tapahtunut tavanomaisesta poikkeavalla tavalla.

Vallitseva kriisitilanne on vaikuttanut siihen, että menettelytapoja on määritelty samalla, kun laadittiin lainsäädäntöä ja käsiteltiin komission kanssa väliaikaista valtioneuvoston ohjelmaa.

Havainto	Merkittävyys	Kehittämissuhteukset
Lainsäädäntö (1/2) Hyvityksen ja uudelleentyöllistämisen tuen tuensaajajoukko on lainsäädännössä määritelty ja se on pääsääntöisesti selkeä. Hyvityksen joukkomaksatus perustui toimialaluokkaan 56 Ravitsemistoiminta ja ei sisällä harkintaa. Hyvitykseen ja uudelleentyöllistämisen tukeen oikeutettujen tahojen liittäminen majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain (308/2006) 3a.1 §:n soveltamisalaan on perusteltu. Kaikki yritykset, joiden liiketoimintaa on edellä mainitulla lailla kokonaan tai osittain rajoitettu, on voinut hakea hyvitystä ja tukea. Jatkuu seuraavalla sivulla.	B	Suosittellemme, että lainsäädännön valmistelussa ja myöhemmin rahoitusprosessin määrittämisen yhteydessä varmistetaan, että rahoittajaviranomaisella on mahdollisuus hyödyntää Verohallinnon tietoja mahdollisimman kattavasti.

3.2 LAINSÄÄDÄNTÖ SEKÄ OHJAUS JA RAPORTOINTI (2/4)

Havainto	Merkittävyys	Kehittämisehdotukset
Lainsäädäntö (2/2) Joukkomaksatukseen liittyvä sääntely on olennaisilta osin varmistanut nopean ja selkeän hyvitysjärjestelmän. Laskentakaavat ovat selkeät (tarkastuksessa ei arvioitu tuen määrää ja suhteellisia osuuksia). Lainsäädännössä ei ole määritelty myyntilajikohtaisesti tai arvonlisäverokantatasolla hyvityksen piiriin kuuluvaa myyntiä. Tämä on voinut lisätä tulkinnanvaraisuutta hyvityksen laskentaperusteista KEHA-keskuksessa ja hakijoissa. KEHA-keskus on linjannut yhdessä TEM:n kanssa ne myynnit, joita ei lasketa mukaan hyvitykseen (esimerkiksi ravintotilan vuokraaminen ja pääsyliput). TEM:n ja KEHA-keskuksen rajauksella hyvitys on koskenut vain ruuan tai juoman tarjoamista ravitsemisliikkeessä (elintarvikehuoneisto), eikä välttämättä kaikkea sitä myyntiä, jota yritys on suorittanut suljetussa tilassa. Joukkomaksatuksessa on otettu huomioon ravitsemisyrittäjien kaikki myynti ilman edellä mainittua rajausta. Käytettäessä tiettyä arvonlisäverokantaa oltaisiin voitu järjestää tältä osin täysin Verohallinnon tietoihin perustuva hyvitysmalli.	B	Suosittellemme, että lainsäädännöllä varmistetaan hakijoiden tasavertainen kohtelu. Muilta osin viittaamme sivujen 27 ja 28 yleisiin suosituksiin toiminnan kehittämiseksi ja varautumisessa koronavirusta vastaavan tilanteeseen.

3.2 LAINSÄÄDÄNTÖ SEKÄ OHJAUS JA RAPORTOINTI (3/4)

Havainto	Merkittävyys	Kehittämisehdotukset
TEM:n ohjaus ja KEHA-keskuksen raportointi TEM:n KEHA-keskuksen ohjaus painottui kevääseen 2020, kun lainsäädännön ja rahoitusmallin valmistelun yhteydessä. Yhteistyötä kuvattiin tältä osin haastatteluissa toimivaksi. Kevään 2020 jälkeen ohjaus ei ole ollut järjestelmällistä. TEM ja KEHA-keskus ovat kuitenkin olleet tarvittaessa asiakohtaisesti yhteydessä (esimerkiksi määrärahojen ja oikaisuvaatimusten osalta). TEM:n seuranta on tapahtunut erityisesti KEHA-keskuksen Mylly-portaalin avulla. Myllyn kautta on voinut seurata käsittely- ja päätösmääriä. Lisäksi KEHA-keskus on tuottanut poikkeusrahoitusta koskeville verkkosivuilleen tietoa käsittelytilanteesta. TEM:ssä ei ollut tarkkaa käsitystä havaituista haasteista, käsittelyajoista sekä valitusten- ja takaisinperintämääristä. Koska koronarahoituksen käyttöön liittyy merkittävä julkinen intressi, on tärkeää, että TEM on kaikista olennaisista asioista tietoinen. KEHA-keskuksen johtoryhmälle on raportoitu säännöllisesti maksatustilanteesta. KEHA-keskuksen johtoryhmässä on TEM:n KEHA-keskuksen ohjaaja.	B	Suosittelimme, että TEM ja KEHA-keskus sopivat mahdollisen vastaavan tukimuodon käyttöönoton yhteydessä menettelytavat, joilla KEHA-keskus raportoi mahdollisista poikkeavuuksista rahoituksessa ja maksatuksessa.

3.2 LAINSÄÄDÄNTÖ SEKÄ OHJAUS JA RAPORTOINTI (4/4)

Havainto	Merkittävyys	Kehittämissuhteukset
Viranomaisyhteistyö Viranomaisyhteistyö on toiminut hyvin TEM:n, KEHA-keskuksen ja Verohallinnon välillä. TEM ja KEHA-keskus ovat saaneet Verohallinnolta kaikki joukkomaksatukseen tarvittavat tiedot. Hakijoiden toimialojen ja KEHA-keskuksen käsittelyn tehokkuuden näkökulmasta olisi ollut perusteltua, että Verohallinto olisi toimittanut massatietoa vertailujaksojen myynneistä ja palkkatiedoista myös muista kuin toimialaluokkaan 56 kuuluvista yrityksistä. Tämä tieto olisi voinut nopeuttaa päätöksentekoa ja parantaa päätösten oikeellisuutta.	A	Suosittellemme, että lainsäädäntövalmistelussa otetaan huomioon mahdollisuus hyödyntää Verohallinnon tietoa rahoituksen käsittelyssä ja myöntämisessä.

3.3 HYVITYS TOIMINNAN RAJOITTAMISESTA - JOUKKOMAKSATUS (1/4)

Arviointiperusteita ja taustaa

Lain ravitsemisyriyten uudelleentyyllistämisen tukemisesta ja toiminnan rajoitusten hyvittämisestä (403/2020) mukaan hyvitys voidaan toteuttaa toimivaltaisen viranomaisen päätöksellä tietoteknisessä joukkoajossa muodostuvina suorituksina toimialaluokkaan 56 kuuluville yrityksille siinä tapauksessa, että viranomaisella on käytettävissä yrityksestä laissa säädetyt tiedot.

Korvausta voivat saada kaikki yritykset (myös vaikeuksissa olevat yritykset). Hyvityksen ehtoina ovat yritykselle aiheutuneen vahingon määrän ja syy-yhteyden koronaepidemiaan osoittaminen ja se, että tuki ei muodostu ylikompensaatioksi. Kolmannella komission tiedonannolla ja lailla 1200 / 2020 luovuttiin pienyrityksen ylikompensaatiota koskevasta tarkastus- ja raportointivelvollisuudesta.

TEM:n päätöksellä 5.6.2020 on otettu käyttöön laissa 403/2020 säännelty joukkoajojärjestelmä ja hyväksytyt osaerien suorittaminen joukkoajona. Päätöksessä todetaan, että sillä ei vaikuteta yksittäisen yrityksen asemaan hyvityksen joukkoajossa. TEM:n päätöksessä 15.6.2020 todetaan, että KEHA-keskus on toteuttanut päätöksen 5.6.2020 mukaisen osaerien suorituksen niille yrityksille, jotka Verohallinto on TEM:n valtuuttamana ilmoittanut KEHA-keskukselle.

TEM:n päätöksen 15.6.2020 mukaan hyvityksen loppuerä maksetaan joukkoajona yrityksille, jotka Verohallinto ilmoittanut TEM:n valtuuttamana KEHA-keskukselle ja jotka ovat olleet mukana osaerien joukkoajossa. Verohallinto on 27.8.2020 toimittanut KEHA-keskuksen pyynnöstä päivitettyt yritys- ja maksatustiedot puutteellisten tietojen lopputarkastusta varten.

KEHA-keskuksen kirjanpidon perusteella noin kolmannes (33 MEUR) kaikista hyvityksistä on maksettu 8.6.2020. Suurin summa on maksettu 23.6.2020, jolloin on maksettu 4.979 yritykselle yhteensä 40 MEUR.

3.3 HYVITYS TOIMINNAN RAJOITTAMISESTA - JOUKKOMAKSATUS (2/4)

Havainto	Merkittävyys	Kehittämisehdotukset
Toimivaltaäännökset TEM:n päätöksessä 5.6.2020 ei yksiselitteisesti osoiteta hyvityksensaaajia ja KEHA-keskukselle toimivaltuutta osaerän maksamiseen lain 9 ja 16 §:n tarkoittamalla tavalla. Toimivaltasäännösten näkökulmasta hyvityksensaaajat sekä Verohallinnon ja KEHA-keskuksen toimivaltuudet olisi tullut ilmetä päätöksestä. Päätöksessä 15.6.2020 viitataan annettuun valtuutukseen jälkikäteen. TEM:n päätös 15.6.2020 koskee niitä yrityksiä, jotka Verohallinto on ilmoittanut KEHA-keskukselle ja jotka ovat olleet mukana osaerien joukkoajossa. Havaitsimme Verohallinnon taulukossa 44 yritystä 6.257 yrityksestä, jotka ei ole olleet mukana osaerän joukkoajossa. Yritykset ovat tulleet Verohallinnon poimintoihin sen hetkisten tietojen perusteella, joten loppuerän hyvityskelpoiset yritykset eivät ole täysin vastanneet osaerän ajon tilannetta. TEM:n olisi ennen loppuerän maksamista tullut päätöksissä huomioida muuttunut tilanne.	C	Suosittelemme, että asia selvitetään ja ryhdytään tarvittaessa jatkotoimiin.

3.3 HYVITYS TOIMINNAN RAJOITTAMISESTA - JOUKKOMAKSATUS (3/4)

Havainto	Merkittävyys	Kehittämisehdotukset
Maksumenettelyt Osaerämenettelyllä on pyritty nopeuttamaan tuensaantia. TEM:n päätös on annettu samana päivänä, kun laki on tullut voimaan eli 5.6.2020. Ennakkoerä on maksettu pääosin 8.6.2020 eli KEHA-keskus on toiminut tehokkaasti. Osaerämenettelyllä nopeutettiin rahansaantia noin kahdella viikolla, kun Verohallinnon 18.6.2020 toimittama aineisto on maksettu pääosin lopullisena hyvityksenä 23.6.2020. Joukkomaksatuksen piirissä olleista yrityksistä on ollut laissa vaaditut tiedot. Tarkastimme osaerän maksuunpanoa vertaamalla kokonaissummien osalta Verohallinnon taulukkoa 5.6.2020 ja kirjanpitoraportin tietoja. Verohallinnon taulukossa oli maksettavaa 34.3 MEUR, kun kirjanpidon perusteella 8.6.2020 on maksettu 31.6 MEUR eli noin 2.7 MEUR on jäänyt osaeräjoukosta myöhemmin maksettavaksi. Saadun selvityksen mukaan kaikkia hyvityksiä ei saatu maksuun muun muassa virheellisen tilinumeron ja maksukiellon vuoksi. Kirjanpidon pistokoetarkastuksen perusteella yrityksille maksettu osaerä ja lopullinen maksuerä ovat vastanneet verottajan KEHA-keskukselle ilmoittamia tietoja. Joukkomaksatuksesta huolimatta hyvitys on pitänyt käsitellä Handi-maksujärjestelmässä yksitellen järjestelmän kapasiteettiongelmiensa vuoksi. Analyttisessä tarkastuksessa havaitsimme koko maksuaineistosta kolme yritystä, joille on myönnetty ennakkoa, vaikka ne ei ole täyttäneet verottajan kirjaamia joukkomaksatusehtoja (ALV14-kannan myynti suhteessa kokonaismyyntiin ja ei voimassa olevaa alkoholilupaa). Määrä on vähäinen.	B	Ei havaintokohtaisia suosituksia (katso sivujen 27 ja 28 yleissuosituksia toiminnan kehittämiseksi).

3.3 HYVITYS TOIMINNAN RAJOITTAMISESTA - JOUKKOMAKSATUS (4/4)

Havainto	Merkittävyys	Kehittämisehdotukset
Menettelytapakuvaukset KEHA-keskuksen laatimassa työnkulkukaaviossa on joukkomaksatuksen osalta kyse lähinnä yhteenvedosta joukkomaksatuksen ehdoista ja menettelytavoista, ei varsinaisista menettelytapaohjeista. Joukkomaksatuksen poikkeuksellisuuden vuoksi menettelytapa- tai tulkintaohjeet eivät ole olleet mielestämme välttämättömiä. Hyvityksestä ei oltu laadittu sisäisen valvonnan suunnitelmaa käsittelyn laadunvarmistamiseksi. Suoritetut varmennukset ja tarkastukset olisi hyvä kirjata sisäisen valvonnan kuvauksiin. KEHA-keskuksen riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan suunnitelmassa viitataan uudelleentyölistämisen tuen jälkivalvontaan.	B	Ei havaintokohtaisia suosituksia (katso sivujen 27 ja 28 yleissuositukset toiminnan kehittämiseksi).

3.4 HYVITYS TOIMINNAN RAJOITTAMISESTA - HAKEMUKSET (1/4)

Arviointiperusteita ja taustaa

Haku alkoi 5.6.2020 ja päättyi 31.8.2020 eli haku oli käynnissä noin 3 kuukautta. Ensimmäiset hyvityspäätökset on tehty kesäkuussa 2020 ja viimeiset vuodenvaiheessa 2020-2021.

Havainto	Merkittävyys	Kehittämissuositukset
Hakijoiden ohjeistus Ohjeistus on käsityksemme mukaan ollut riittävää. Hyvityksen hakemiseksi on laadittu lomake täyttöohjeineen. Hakemusten käsittelytilanteesta on tiedotettu aktiivisesti KEHA-keskuksen verkkosivuilla.	A	Ei suosituksia.
Käsittelyaika Yritysten rahoitustarpeen näkökulmasta hyvityksen keskimääräistä noin 90 päivän käsittelyaika ei ole pidettävä kohtuullisena. Käsittelyaikaan on vaikuttanut TEM:n ja KEHA-keskuksen yhteinen linjaus, että aluksi käsitellään hyvityksen joukkomaksatus ja sen jälkeen yksittäiset hakemukset. Lisäksi käsittelyaikaan on vaikuttanut KEHA-keskuksen rajalliset henkilöresurssit ja uusien hakemusten käsittelyyn palkattujen työntekijöiden aloittaessa hakemusten käsittelyn lomakauden jälkeen.	C	Suosittellemme, että resurssointiin kiinnitetään huomiota.

3.4 HYVITYS TOIMINNAN RAJOITTAMISESTA - HAKEMUKSET (2/4)

Havainto	Merkittävyys	Kehittämissuositukset
Sisäiset ohjeet, resurssit ja menettelytavat Työnkulkukaaviossa on kuvattu pääosin riittävästi käsittelyprosessi ja ehtojen varmentaminen, mutta ei miten ehdot varmennetaan. Esimerkiksi työnkulkukaaviossa todetaan, että tarkista ravitsemistoimialan osuus myynnistä, mutta ei kuvata millä tavoin ja mihin tietoon perustuen varmistus tulee tehdä. Tämä nostaa riskiä virheellisistä tulkinnoista ja poikkeavista käytännöistä. KEHA-keskus on tehnyt sisäisesti ja yhteisesti TEM:n kanssa tulkintoja, mutta niitä ei oltu viety työnkulkukaavioihin. Menettelytavoista ja tulkinnoista on keskusteltu hakemusvaiheessa aktiivisesti tiimissä ja käsittelijäryhmän kesken Yammer- ja TEAMS-kanavissa. Tämä on hyvä käytäntö.	B	Ei havaintokohtaisia suosituksia (katso sivujen 27 ja 28 yleissuositukset toiminnan kehittämiseksi).
Ehtojen varmentaminen Hakemukset on käsitelty tapauskohtaisesti. Tältä osin hyvitysten käsittely vastaa tavanomaista valtionavustusprosessia, jossa ennen avustuksen myöntämisestä varmistetaan hakijan ja hakemuksen rahoituskelpoisuus. Hakemuksen yhteydessä tullut toimittaa asiakirjoja ja tietoja, joista ilmenee perusteet hyvityksen myöntämiselle ja sen määrälle. Otostarkastuksen perusteella 12 (kpl) aineistoa on pyydetty riittävästi hyvityksen suorittamiseksi.	A	Ei suosituksia.

3.4 HYVITYS TOIMINNAN RAJOITTAMISESTA - HAKEMUKSET (3/4)

Havainto	Merkittävyys	Kehittämissuositukset
Toimiala sekä myyntitiedot ja laskutiedot Tukea hakeneista 1.570 yrityksestä 514 hakijaa ei kuulunut 56 Ravitsemistoiminta -toimialaluokkaan. Otostarkastuksen (12 kpl) perusteella yrityksen tukikelpoisuus on toiminnan rajoittamisen näkökulmasta varmennettu oikein. Lisäksi yhtä poikkeusta lukuun ottamatta tuen laskenta on tapahtunut säännösten mukaisesti. Kyseisessä poikkeuksessa tukisumma oli laskettu virheellisellä keskimyynnillä ja maksettavan tuen määrä olisi tullut olla 1.160 euroa vähemmän kuin tukipäätöksellä maksettu.	B	Ei havaintokohtaisia suosituksia (katso sivujen 27 ja 28 yleissuositukset toiminnan kehittämiseksi).
Konkurssi- ja saneerausmenettelyt Laissa ja työnkulkukaaviossa kielletään hyvityksen myöntäminen konkurssitilassa olevalle yritykselle. Tarkastimme konkurssiehdon niistä yrityksistä, jotka olivat verottajan 56-toimialaluokkatiedoissa (514 kpl). Verohallinnon tietojen perusteella konkurssitilassa oleville yrityksille ei ole maksettu hyvitystä. Verohallinnon tietojen perusteella 14 yrityksellä oli kesäkuussa 2020 konkurssi vireillä. Näistä KEHA-keskus oli tehty 11 yritykselle myönteisen rahoituspäätöksen ajalla elokuu - joulukuu 2020. KEHA-keskus selvitti tarkastuksen aikana kyseisten yritysten rahoituskelpoisuuden. Selvityksen perusteella yksi yritys oli asetettu konkurssiin ennen rahoituspäätöstä, viidessä tapauksessa konkurssimenettely oli peruutettu (asia ei enää vireillä) ja viidessä tapauksessa yritys oli asetettu konkurssiin rahoituspäätöksen jälkeen. Lisäksi KEHA-keskus on jälkikäteen verrannut ravitsemisalalan koronatuettua Konkurssiasiamiehen toimistolta saatuun listaukseen konkurssiyrityksistä. Tämä on hyvä käytäntö.	B	Suosittellemme, että verohallinnon aineistoa hyödynnetään mahdollisimman paljon tapauskohtaisesti, mutta myös laajemmin, rahoitusehtojen varmennuksessa.

3.4 HYVITYS TOIMINNAN RAJOITTAMISESTA - HAKEMUKSET (4/4)

Havainto	Merkittävyys	Kehittämisehdotukset
Hyvityksen jälkikäteinen enimmäismäärän laskenta Lakiin on asetettu ehto enimmäismäärästä ja, että sen varmentaminen kuuluu tilintarkastajan velvollisuuteen. Tilintarkastajalla on asiasta ilmoitusvelvollisuus. Kirjanpitolautakunta on antanut asiasta ohjeen. Tarkastushetkellä oli tullut yksittäisiä ilmoituksia.	A	Ei suosituksia.
Enimmäismäärä ja kaksinkertainen rahoitus Laissa 1200/2020 on annettu KEHA-keskukselle tehtävä valvoa että soveltuvien valtiontukien enimmäismäärä ei ylitä laissa tarkoitettujen pienten ravitsemisyriyten osalta 800.000 euron rajaa vuosilta 2019 ja 2020. KEHA-keskus on yhteensovittanut maksetut hyvitykset keväällä 2021 Valtiokonttorin myöntämien kustannustuki 1 ja 2 kanssa (ei päällekkäisiä tukia). KEHA-keskus on 11.6.2021 laatinut yhteensovittamisesta raportin TEM:lle. Varmistimme, että samalle yritykselle ei ole maksettu hyvitystä joukkomaksatuksella ja hakemusperusteisesti. Havaitimme 25 yritystä 1.570 yrityksestä, jotka ovat Verohallinnon joukkomaksatusaineistossa ja hakenut hyvitystä. Päällekkäisiä maksuja ei havaittu, mutta osassa tapauksista Verohallinnon taulukossa oli eri summa kuin hyväksytyssä päätöksessä.	B	Suosittellemme, että TEM seuraa ja varmistaa, että tukikattoa koskevat varmennukset suoritetaan asianmukaisesti.

3.5 UUELLEENTYÖLLISTÄMISEN TUKI (1/6)

Arviointiperusteita ja taustaa

Uudelleentyyllistämisen tuen ehdot mainitaan laissa ravitsemisyriytysten uudelleentyyllistämisen tukemisesta ja toiminnan rajoitusten hyvittämisestä (403/2020). Lisäksi valtioneuvoston päätösten mukaan tuen määrä yksittäiselle yritykselle saa olla enintään 800.000 euroa (enimmäismäärä nousut tammikuussa 2021 1.800.000 euroon). Tukea ei myönnetä yrityksille, jotka olivat vaikeuksissa jo ennen 31.12.2019.

Haku alkoi 5.6.2020 ja päättyi 31.10.2020 eli haku oli käynnissä noin 5 kuukautta. Keskimääräinen tukipäätös oli noin 10.000 euroa. Tukea oli mahdollista saada enintään siitä työntekijämäärästä (1.000 euroa / työntekijä), joka yrityksellä on ollut helmikuussa 2020 laskennallisesti kokoaikaisessa työsuhteessa.

Tarkastimme käsittelyprosessin ohjeiden ja menettelytapojen osalta. Menettelytapojen arvioinnissa hyödynsimme Verohallinnon palkkatietoja sekä yrityksen taloudellisen asemaa (konkurssi, saneeraus) koskevia tietoja. Niiltä osin, kun hakija ei ollut Verohallinnon taulukoissa (=hakija ei toimi 56-ravintolatoimialalla) tai verohallinnon tietojen perusteella tukiehdot eivät täyttyneet, tuen myönnön oikeellisuus tarkastettiin otannalla tapauskohtaisesti (otos 20 yritystä).

Havainto	Merkittävyys	Kehittämissuhteet
Hakijoiden neuvonta ja ohjaus Hakijoiden ohjeistaminen on ollut pääosin riittävää. Hakemiseen tarvittavat tiedot on ollut saatavissa suomen, ruotsin ja englannin kielellä KEHA-keskuksen verkkosivuilta, joista löytyy yleisimpiin kysymyksiin vastaus. Lisäksi tuen hakemiseen on ollut saatavilla sähköposti- ja puhelinneuvontaa. Hakemuslomake on selkeä. Hakemuslomakkeessa ei ollut kohtaa, jossa yritys merkitsee tiedon yhtiörakenteesta. Tämä tieto olisi voinut ohjata paremmin hakemuksen käsittelijää varmentamaan konserni- ja tytäryhtiöihin liittyvät rahoitusehdot. Hakuajan alussa ei ollut mahdollisuus sisällyttää liitteitä hakemukseen. Tämän takia KEHA-keskus on joutunut pyytämään täydennyksiä hakemukseen (palkkatiedot 02/2020) niiltä osin kun tietoja ei voinut varmentaa Verohallinnon toimittamista tiedoista.	B	Ei havaintokohtaisia suosituksia (katso sivujen 27 ja 28 yleissuositukset toiminnan kehittämiseksi).

3.5 UUELLEENTYÖLLISTÄMISEN TUKI (2/6)

Havainto	Merkittävyys	Kehittämissuositukset
Sisäiset ohjeet ja menettelytavat Hakemusten käsittelyyn on laadittu työnkulkukaavio. Kaaviossa on kuvattu kaikki olennaiset käsittelyvaiheet. Varmennustapaa ei ole kaikilta osin selkeästi kuvattu (vaikeuksissa oleva yritys -ehdon varmentaminen oman pääoman puolittuminen suhteessa osakepääomaan). Haastatteluiden mukaan menettelytavat olivat kuitenkin vakiintuneet ja käsittelijöitä on ohjattu varmistamaan tulokannanvaraiset tilanteet päätöksen hyväksyjältä. Yhteisten linjauksien muodostamiseksi käsittelijöillä oli käytössä Yammer ja Teams-kanava ja tiimipalaverit. Tämä on hyvä käytäntö.	B	Ei havaintokohtaisia suosituksia (katso sivujen 27 ja 28 yleissuositukset toiminnan kehittämiseksi).
Käsittelyaika Yritysten rahoitustarpeen näkökulmasta uudelleentyöllistämisen tuen keskimääräistä 74 päivän käsittelyaika ei ole pidettävä kohtuullisena. Käsittelyaikaan on vaikuttanut TEM:n ja KEHA-keskuksen yhteinen linjaus, että aluksi käsitellään hyvityksen joukkomaksatus ja sen jälkeen yksittäiset hakemukset. Käsittelyaikaan on vaikuttanut myös KEHA-keskuksen rajalliset henkilöresurssit ja uusien hakemusten käsittelyyn palkattujen työntekijöiden aloittaessa hakemusten käsittelyn lomakauden jälkeen. Lisäksi maksatuksen käsittelyyn on vaikuttanut lisämäärärahopäätösten viivästyminen.	C	Suosittellemme, että resurssointiin kiinnitetään huomiota.

3.5 UUDELLEENTYÖLLISTÄMISEN TUKI (3/6)

Havainto	Merkittävyys	Kehittämissuositukset
Yrityksen rakenne ja toimiala Tukea voivat saada luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt, joiden harjoittaman ravitsemisliikkeen (ravitsemisyritys) toimintaa on rajoitettu väliaikaisesti majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain (308/2006) 3 a §:n 1 momentin nojalla (rajoitusvelvoite). Tukea hakeneista yrityksistä 2.690 kappaletta oli Verohallinnon koko toimialaa koskevassa taulukossa eli 788 hakijaa ei kuulunut ravintolatoimialaan 56. Tarkastuksen perusteella tukea ei ole myönnetty sellaiselle yritykselle, jolla ei olisi siihen lakiin perustuvaa oikeutta. Työnkulkukaavion mukaan asiakastiedoista tarkistetaan konsernitiedot ja yritysytteudet. Tarkastuksessa ei havaittu tältä osin kehitettävää.	A	Suosittellemme, että lainsäädännön valmistelussa ja myöhemmin rahoitusprosessin määrittämisen yhteydessä varmistetaan, että rahoittaja-viranomaisella on mahdollisuus hyödyntää Verohallinnon tietoja.

3.5 UUELLEENTYÖLLISTÄMISEN TUKI (4/6)

Havainto	Merkittävyys	Kehittämisehdotukset
Yrityksen taloudellinen asema Tukea ei voi myöntää, jos yritys on ollut 31.12.2019 vaikeuksissa oleva yritys. Yksi vaikeuksissa olevan yrityksen määritelmä on konkurssi- tai saneeraustila. Lisäksi laissa 403/2020 todetaan, että maksuhetkellä konkurssissa oleva yritys ei ole oikeutettu uudelleentyöllistämisen tukeen. Tarkastimme konkurssiehdon niistä yrityksistä, jotka olivat verottajan 56-toimialaluokkatiedoissa. Verohallinnon tietojen perusteella 20 yrityksellä oli kesäkuussa 2020 konkurssi tai saneeraus vireillä. KEHA-keskus selvitti kyseisten yritysten tilanteen ja selvityksen perusteella kahden yrityksen osalta on aloitettu takaisinperintätoimenpiteet. Toinen vaikeuksissa olevan yrityksen määritelmä on tilanne, jossa yritys on menettänyt yli puolet merkitystä osakepääomastaan kertyneiden tappioiden vuoksi. Ehto on varmennettu Suomen Asiakastieto Oy:n tuottamien tietojen perusteella. Havaitsimme otostarkastuksessa (20 kpl) yhden tukea saaneen yrityksen, joka oli komission asetuksen (EU) N:o 651/2014 2 artiklan 18 kohdan mukaisesti vaikeuksissa oleva yritys. Kyseisen yrityksen osalta ja sen perusteella ei voitu varmistua, että KEHA-keskuksen tarkastustapa varmentaa riittävästi ehdon toteutumisen. KEHA-keskus on aloittanut asian selvittämisen.	C	Suosittelimme, että kaikkien tukiehtojen varmentaminen kirjataan työhjeeseen. Suosittelimme, että havaitut poikkeamat selvitetään.

3.5 UUDELEENTYÖLLISTÄMISEN TUKI (5/6)

Havainto	Merkittävyys	Kehittämissuositukset
Tuen enimmäismäärä ja kaksinkertainen rahoitus Lain esitöiden (HE 67/2020 vp.) mukaan tukea myönnettäessä tulee tarkistaa, että tuen myöntäminen ei johda kertymän 800.000 euron ylittymiseen. Asiaa ei ole tarkistettu hakemuksen käsittelyn yhteydessä TEM:n ja KEHA-keskuksen sopimalla tavalla. Business Finland ja ELY-keskusten kanssa yhteensovittaminen oli tarkastushetkellä kesken. Lain esitöiden mukaan tukeen ei ole oikeutta sellaisesta työntekijästä, jonka palkkakustannuksiin yritys saa muuta julkista tukea, kuten esimerkiksi palkkatukea. Palkkatuki on varmennettu jälkivalvonnassa otantaan osuneiden tapausten osalta. Lain esitöiden perusteella tulisi ottaa myös huomioon valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetun valtioneuvoston asetuksen (716/2014) mukainen kehittämistoimenpiteisiin myönnetty tuki tai Business Finlandin myöntämä tuki, joka kohdistuu yrityksen oman henkilöstön palkkakustannuksiin. Asiaa ei ole myöntövaiheessa varmistettu. Hakemusasiakirjat eivät kuitenkaan sisältäneet sellaista tietoa, että ehto olisi voitu luotettavasti varmentaa työntekijätasolla.	B	Suosittellemme, että tukikatto ja kaksinkertainen rahoitus varmistetaan joko KEHA-keskuksen tai TEM:n toimesta niin, että siinä huomioidaan kaikki soveltuvat rahoitustuotteet.

3.5 UUELLEENTYÖLLISTÄMISEN TUKI (6/6)

Havainto	Merkittävyys	Kehittämis ehdotukset
Laskennallinen työntekijämäärä Palkkatietojen tarkastus kuvataan työnkulkukaaviossa. Analyttisen ja otostarkastuksen (20 kpl) perusteella yrityksen palkka on varmennettu oikein. Toimitetuissa palkkalaskelmissa ei ole erikseen eritelty ravintola-alan työntekijöiden palkkoja muun toimialan palkoista, jolloin uudelleentyöllistämisen tuen käsittely on ollut täydennyspyyntöjen ja ravitsemisyrittöksen selvitysten varassa. Tämä on lisännyt käsittelyn työmäärää.	A	Ei suosituksia.
Jälkivalvonta TEM:n kirjeen 18.12.2020 mukaan KEHA-keskuksen tehtävänä on suorittaa jälkitarkastuksia ehtojen noudattamiseen. KEHA-keskuksen työnkulkukaaviossa kuvataan valvontatapa, joka vastaa TEM:n kirjeen ehtoja. Tarkastuksessa on hyödynnetty Verohallinnon tietoja. Jälkivalvonta on suoritettu loppuun. Edellä mainitun lisäksi jälkivalvontaa olisi ollut mahdollista suorittaa analyttisesti kaikille tuen saaneille ravitsemisliikkeille hyödyntäen Verohallinnon tietoja. Kaikkien ravitsemisliikkeiden palkkojen ja jälkivalvonnan välisen tarkastelun mukaan joukossa on ravitsemisliikkeitä, joiden maksetut palkat eivät ole riittävät maksettuun tukeen.	B	Suosittellemme, että havaitsemamme poikkeustapaukset käydään läpi ja selvitetään tarvittaessa tarkemmin.

3.6 RAHOITUSJÄRJESTELMIEN KEHITTÄMINEN POIKKEUSTILANTEISIIN VARAUTUMISESSA (1/2)

Arviointiperusteita ja taustaa

Poikkeustilanteiden varautumiseen liittyvät kehittämissuositukset on koottu koronatukitarkastuksissa syntyneiden havaintojen ja päätelmien sekä haastattelujen yhteistuloksena.

Varmistetaan lainsäädännöllinen perusta nopean liikkeen lähdön varmistamiseksi. Lainsäädännön salliessa esimerkiksi määräajaksi poikkeavat rahoitusmenettelyt, rahoitus on mahdollisuus kanavoida nopeammin siihen toimintaan ja niille toimijoille, joista saadaan eniten vaikuttavuutta.

Koronaepidemia on osoittanut, että yritysten liiketoiminnan turvaamiseksi on laadittava poikkeusolojen varautumis- ja toipumissuunnitelma. Suunnitelmassa tulee huomioida seuraavat osa-alueet:

- Eri rahoitusvälineet sekä niiden tavoitteet ja ensisijaiset kohderyhmät.
- Rahoituksen vaikuttavuuden näkökulmasta on määriteltävä toimet ja kohderyhmät, joilla on suurin vaikutus kriisin aiheuttamien vaikutusten ehkäisemiseksi.
- Vastuu- ja tehtäväjako ministeriössä rahoitusvälinekohtaisesti sekä kokonaisvastuu kaikista rahoitusvälineistä.
- Toimivaltainen rahoittajaviranomainen tai -viranomaiset.
- Ministeriön ja rahoittajaviranomaisen vastuu- ja tehtäväjako sekä seuranta- ja raportointitehtävät (mm. yhdenmukaiset rahoituskriteerit, yhteiset tietolähteet ja -järjestelmät sekä 2-kertainen rahoitus).
- Viranomaisyhteistyö ja tietojen vaihto (erityisesti Verohallinnolla on hyödyllistä tietoa yrityksistä, joita voi hyödyntää tukiperusteissa ja -laskelmissa).
- Rahoitusmenettelyt (painotetaan selkeitä rahoituksen laskentamalleja, joilla avustus voidaan osoittaa laskennallisesti).

Jatkuu seuraavalla sivulla

3.6 RAHOITUSJÄRJESTELMIEN KEHITTÄMINEN POIKKEUSTILANTEISIIN VARAUTUMISESSA (2/2)

- Rahoittajaviraston resurssit (määrä ja osaaminen).
- Määritellään selkeä tuen käsittelyprosessi, jossa on riittävät etu- ja jälkikäteiset kontrollit mukaan lukien prosessin aikaiset laadunvalvontamenettelyt, jotta voidaan tunnistaa prosessin aikana mahdollisia puutteita ja reagoida niihin ilman viivytystä.
- Rahoitusmenettelyiden tehokkuus ja yksinkertaisuus. Poikkeustilanteessa hakijakunta voi olla heterogeeninen ja viranomaisten on huomioitava niiden rajalliset valmiudet rahoituksen hakemisessa ja käyttämisessä suhteessa tavanomaisiin yritystukiasiakkaisiin.
- Suunnitelmassa ja resurssoinnissa otetaan huomioon, että kaikkiin asetettuihin rahoitusehtoihin tulee määrittää riittävät valvontakeinot.

Osana varautumista on tärkeää, että TEM kerää tietoa niin KEHA-keskuksen koronarahoituksesta kuin muidenkin rahoitusviranomaisten käytännöistä ja vaikutuksista sekä pyrkii niiden perusteella muodostamaan käsityksen seikoista, jotka tulee yllä mainitun lisäksi huomioida varautumissuunnitelmassa. Lisäksi osana varautumismenettelyiden arviointia suosittelemme selvittämään muiden maiden käytäntöjä yritysten tukemisessa koronakriisissä.

TARKASTUSRAPORTIN LAATIJA

BDO OY
Y-TUNNUS 2776089-4
VATTUNIEHENRANTA 2
00210 HELSINKI

020 743 2920
www.bdo.fi